

KONKURS HISTORYCZNY – GIMNAZJUM

Przemiany społeczno-gospodarcze, kulturowe, ideologiczne i polityczne w Polsce (Rzeczypospolitej Obojga Narodów), Europie i na świecie w XV-XVIII w.

Cele i umiejętności:

1. popularyzowanie wiedzy historycznej, zachęcanie do poznawania przeszłości własnej Ojczyzny,
2. kształtowanie postaw: patriotyzmu, tolerancji, poszanowania dla innych narodów; promowanie wartości demokratycznych i społeczeństwa obywatelskiego,
3. kształtowanie umiejętności posługiwania się zdobytą wiedzą historyczną do rozumienia problemów współczesnego świata,
4. kształtowanie umiejętności posługiwania się ze zrozumieniem terminologią historyczną,
5. wyłanianie i promowanie młodzieży o ponadprzeciętnej wiedzy i umiejętnościach,
6. przygotowanie uczniów do podjęcia nauki w szkołach ponadgimnazjalnych,
7. kształtowanie umiejętności porządkowania faktów, idei, postaci procesów historycznych odpowiednim czasem i miejscem oraz dostrzeżenie zależności pomiędzy nimi,
8. kształtowanie umiejętności ujmowania treści historycznych w związkach przyczynowo-skutkowych. Wiązanie faktów z dziejów powszechnych z dziejami narodu polskiego,
9. wykorzystywanie źródeł historycznych (map, diagramów, dzieł sztuki) do interpretacji faktów i ich oceny, posługiwanie się mapami do umieszczania faktów w czasie i przestrzeni

Problematyka i wymagania konkursu obejmują i poszerzają treści nowej podstawy programowej z historii do gimnazjum zgodnie z podanym tematem – *Przemiany społeczno-gospodarcze, kulturowe, ideologiczne i polityczne w Polsce (Rzeczypospolitej Obojga Narodów), Europie i na świecie w XV-XVIII w.* Uczestnika konkursu obowiązują wiadomości zawarte w podręcznikach do gimnazjum (zgodnych z nową podstawą programową) oraz wymieniona poniżej literatura

Szczególną uwagę uczestnik konkursu powinien zwrócić na wymienione poniżej zagadnienia oraz na informacje zawarte w lekturach

Zagadnienia (do I, II i III etapu)

1. Polska – Europa – świat w epoce Odrodzenia (Renesansu)
  - a) geneza renesansu (XIV-XV w.)
  - b) kultura-sztuka renesansowa w Rzeczypospolitej Obojga Narodów, Europie i na świecie
  - c) przemiany społeczno-gospodarcze i polityczne w dobie Odrodzenia w Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Europie

- d) geneza i rozwój reformacji w Polsce i Europie
  - e) wielkie odkrycia geograficzne i ich znaczenie dla Polski i Europy
2. Barok – nowy kierunek w kulturze europejskiej
    - a) geneza baroku
    - b) filozofia i kultura w dobie baroku w Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Europie
  3. Oświecenie – nowa epoka w dziejach cywilizacji europejskiej
    - a) filozofia – nauka – kultura w okresie Oświecenia
    - b) przemiany społeczno-gospodarcze i polityczne w dobie Oświecenia w Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Europie
  4. Geneza i rozwój oraz blaski i cienie demokracji szlacheckiej w Rzeczypospolitej (XV-XVIII w.)
  5. Mozaika wyznaniowa i narodowościowa Rzeczypospolitej Obojga Narodów
  6. Wybitne postacie świata polityki, kultury, filozofii, nauki (Rzeczpospolita, Europa – XV-XVIII w.)
  7. Stosunki Polski (Rzeczypospolitej Obojga Narodów) z sąsiadami (XV-XVIII w.)

Literatura:

a.) obowiązująca na I, II i III etapie

- *Encyklopedia szkolna. Historia*, WSiP, Warszawa 2005
- *Multimedialna historia Polski. Od Mieszka I do Jana Pawła II* (książka + płyta), tomy od 6 do 11 (poł. XVI w. – XVII w.), Wydawca: Gazeta Pomorska Media, Bellona, Polskie Radio SA, Warszawa 2006
- *Encyklopedia Odkrycia Młodych* (Larousse), t. V, *Odrodzenie i XVII w.*, Polska Oficyna Wydawnicza „BGW”, Warszawa 1991
- M. Borucki, *Czasy mistrza Leonarda*, WSiP, Warszawa 1991 – (seria *Biblioteczka Historyczna*)
- H. Wisner, *Zygmunt III Waza*, WSiP, Warszawa 1984

b.) dodatkowa obowiązująca na II i III etapie

- M. Serwański, *Historia powszechna, wiek XVI-XVII*, Wyd. Poznańskie, Poznań 2001
- *Zarys historii Europy. XVII wiek* (Oxford), red. J. Bergina, Świat Książki, Warszawa 2003, s. 188-280

- *Zarys historii Europy. XVIII wiek* (Oxford), red. T.C.W. Blanninga, Świat Książki, W-wa 2003, s.175-228
- B. Osińska, *Sztuka i czas. Od prehistorii do rokoka*, WSiP, Warszawa 2008, rozdz.: *Wokół renesansu*, s. 112-198, *Wokół baroku*, 199-249
- J. Heslewood, *Historia malarstwa zachodnioeuropejskiego. (Przewodnik dla młodych...)*, s. 12-41; *Historia rzeźby zachodnioeuropejskiego. (Przewodnik dla młodych...)*, Arkady, Warszawa 1994, s.26-43
- S. Leśniewski, *Jan Zamoyski*, WSiP, Warszawa 1991 – (seria *Biblioteczka Historyczna*)
- P. Johnson, *Krótką historia renesansu*, cz.1-2, s.5-59, cz. 5-6, s.111-177, Wyd. Dolnośląskie, Wrocław 2004
- J. Tazbir, *Kultura polskiego baroku*, Agencja Omnipress, s.6-79, Warszawa 1996
- A. Maurois, *Wolter*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1996
- J. Gaarder, *Świat Zofii*, Warszawa 21995, rozdz.: *Renesans, Barok, Spinoza, Locke*, s.207-285, *Oświecenie*, s. 325-344
- M. Hryniewicz, *Na dworze króla-słońce*, WSiP, Warszawa 1990 – (seria *Biblioteczka Historyczna*)
- E. Maćkowska, *Historia 2 – zeszyt ćwiczeń dla ucznia*, Operon, Gdynia 2010, (teksty źródłowe, mapki – XV-XVIII)